

JÓ GYAKORLAT

LÁMPÁS '92 ALAPÍTVÁNY

GÖD

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

A kiadványt a TÁRS Projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja állította össze.

A kiadvány összeállítását szakmailag felügyelte:
Kiss Róza, TÁRS projekt szakmai vezető

Felelős kiadó: Dr. Tóth Tibor ügyvezető

A kiadvány a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet szakmai támogatásával készült.

2021



Nemzeti Foglalkoztatási- és Szociálpolitikai Központ
Közhasznú Nonprofit Kft.

1138 Budapest, Váci út 191.
Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240
E-mail: titkarsag@nfszk.hu
Weboldal: www.nfszk.hu

otthona
képzőművészet
kézművesség
virágékszerek
fenntarthatóság
innováció
lákóotthonok
lámpacsalád
kötélszerek
varázsdobozok
lámpaszereket
alapanyagok
tehetségkutatás
egyedi természetes
termékek
szolgáltatás
támogató
nyitottság
integráció
elfogadás
környezettudatosság
fejlesztő
foglalkoztatás
családok
tábor

AZ ALAPÍTVÁNY TÖRTÉNETE, CÉLJAI

A Lámpás '92 Közhasznú Alapítvány 1992-ben alakult, eredetileg azzal a céllal, hogy nagy intézményekben élő fogyatékos – 80-90%-ban állami gondozásból érkező – fiatalok számára lakóotthoni ellátást biztosítson. Azóta ez a cél kiegészült a fogyatékos emberek integrációra való felkészítésével, adaptációs otthonház létrehozásával, és a későbbiekben a fenntartás támogatásával is. Az alapítvány szervezeti hálójára mára 17 intézményre bővült.

Az alapítvány a nevét az egyik történet szerint a Padlás című mesemusicalben szereplő Lámpás, a nyolcadik törpe után kapta, akiről kissé megfélekedtek, de ennek ellenére, vagy éppen ezért hozzátartozott a teljes egészhez.

AZ ALAPÍTVÁNY ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Az Alapítvány

- lakóotthonokat,
- támogatott lakhatásokat,
- foglalkoztatást,
- támogató szolgálatokat és
- családok átmeneti otthonait

üzemeltet. Utóbbi két helyszínen, Érden és Budapest VII. kerületében. Ezt a szolgáltatást közel 80 fő veszi igénybe.

A támogató szolgálat két nagy térségben működik, teljes kihasználtsággal.

Az alapítvány jelenleg 98 munkatárssal dolgozik együtt, ebbe beleértendő a 29-30 fő fejlesztő foglalkoztatásban részt vevő megváltozott munkaképességű munkatárs is.

Az alapítvány komoly művészeti programot működtet már több éves múlttal. A program célja, hogy egyre több fogyatékos személy tudja felfedezni és megmutatni, milyen tehetség rejlik benne. A művészeti program több elemből áll, ennek kiemelt eleme a 8 napos művészeti tábor, amelyet évente egy alkalommal rendeznek meg. Jellemzően 20 fogyatékos művész táborozik együtt, és mindennap más képzőművész foglalkozik a résztvevőkkel. A program művészeti vezetője és támogatói a kortárs képzőművészeti élet elismert szakemberei. A program évről-évre bővül és egyre több helyszínen tudnak megjelenni, így már nemcsak a hazai tehetséges fogyatékos emberek számára érhető el ez a lehetőség, hanem Erdélyben és a tervek szerint a Felvidéken is bemutatkozhatnak. Képzőművészeti kiállításokat itthon és külföldön egyaránt rendszeresen szerveznek, ahol a Kárpát-medencei tehetségkutató kiválasztott festményei is kiállításra kerülnek. 2019-ben 14 állomása volt a művészeti programnak. Legutóbb online, a virtuális térben került megrendezésre az év végi bemutató.

FOGLALKOZTATÁS

A FOGLALKOZTATÁS TÖRTÉNETE

A foglalkoztatás 20 évvel ezelőtt indult. Fő célja a fogyatékos ellátottak számára értékteremtő feladat biztosítása volt, ehhez kis kézműves műhelyeket hoztak létre. Később a foglalkoztatásba szerettek volna bekapcsolódni nem alapítványi ellátott fogyatékos személyek is, ezért akkreditált foglalkoztatóvá is vált az alapítvány. Az akkreditációt azóta megszüntették, jelenleg csak fejlesztő foglalkoztatásban történik a munkavégzés, valamint az ellátottak közül sokan a nyílt munkaerőpiacon dolgoznak.

A FOGLALKOZTATÁS JELENE

A Munka Törvénykönyve szerinti foglalkoztatottak adják a fejlesztő foglalkoztatásban dolgozók teljes létszámának 2/3-át, ők napi 4-7 órában vannak foglalkoztatva, míg a fejlesztési jogviszonyban állók jellemzően napi 4 órás részmunkaidőben vesznek részt a foglalkoztatásban. Jelenleg 3 helyszínen – Gödön, Valkón és Bakonykútiban – van foglalkoztatási műhelyük, ahol összesen 28 fő vesz részt a termékek elkészítésében.

A Lámpás Alapítványnál a kezdetektől fogva prioritás volt a saját termékek előállítása. Elsőként a népi hagyományőrző termékek készítésével foglalkoztak, ezek közül a mai napig is készül gyapjuszőnyeg, valamint gyékénykosár, különböző funkciókkal és különböző méretekben. Később megjelentek az új termékek a környezettudatosság és újrahasznosítás jegyében. Széles termékpalettájukban megtalálhatóak a redesign virágékszerek, kötélékszerek, ásványokból készült ékszerek, sodort füffel készült egyedi textil táskák és egy olyan igazán egyedi termék is, mint a Wonder Words varázsdoboz, amely a fogyatékos munkavállalóktól elhangzott elgondolkodtató vagy éppen vicces gondolatokat őrzi.

Az alapítványi ellátottak 90%-a dolgozik, sokan a nyílt munkaerőpiacon. A nyílt munkaerőpiaci elhelyezésre az elkövetkező időszakban fog kidolgozni az alapítvány egy saját módszertant felkészítéssel, mentorálással.

A foglalkozási rehabilitáció jó gyakorlatai

Jó gyakorlat – Nyitottság, kapcsolatépítés

A nyitottság a Lámpás '92 Alapítvány sikerének az egyik titka. Úgy vélik, hogy az új kapcsolatok a lehető legváratlanabb helyekről is jöhetnek. Gyakran hétköznapi beszélgetések révén találunk új támogatókra, akik akár évekig is elkísérik a szervezetet és még több kapcsolatot hoznak. De a saját szakembereik révén is jutottak már új kapcsolatokhoz, vagy jutottak közelebb új kézműves termék kifejlesztéséhez. Az együttműködés más szervezetekkel is meghatározó, egyik fontos partnerük az Értelmi Sérülteket Szolgáló Társadalmi Szervezetek és Alapítványok Országos Szövetsége (ÉTA), amely ernyőszervezetként sokféle kapcsolati lehetőséget biztosít. Több szempont miatt is hasznos dolog hálóban dolgozni, egyrészt a szervezetek tudják egymást segíteni, másrészt pedig folyamatosan tudnak tanulni egymástól.

Jó gyakorlat – Környezettudatosság, fenntarthatóság, újrahasznosítás

A környezettudatosság több évvel ezelőtt vált hangsúlyossá az alapítvány életében. Fontosnak tartják, hogy a fogyatékos fiatalok megismerkedjenek a környezettudatosság és fenntarthatóság eszméjével, és tisztában legyenek azzal, hogy miért dolgoznak természetes anyagokkal. Minden elkészült terméküknél szempont a természetes alapanyag használata és a fenntartható környezet támogatása.

A másodlagos nyersanyagok felhasználása anyagi okból is érdekes. Nem szükséges új alapanyagokat vásárolni, ugyanis – némi utánajárással – az az anyag is megmunkálható, ami másnak már hulladék lenne. Ilyen módon szerzi be és használja fel az alapítvány már évek óta a szemüvegnek, távcsőnek stb. nem felhasználható lencséket.

A környezettudatosságot erősíti az is, hogy a gödi műhelyben 'használt olaj átvételi pontot' működtetnek egy multi vállalattal történő együttműködés keretében. Így a környező lakosság le tudja adni a háztartási sütőolajat, egyúttal alkalma nyílik a Lámpás '92 Alapítvány dolgozóinak és munkásságának megismerésére is.

Jó gyakorlat – Integráció

A fogyatékos személyek társadalmi elfogadására több jó példát is megvalósított az alapítvány. Az induláskor kis létszámban kezdték el biztosítani a lakhatást, majd a kis létszámnak köszönhetően a mikrokörnyezet sokkal elfogadóbb lett és hamar felfedezték, hogy a fogyatékos személyek aktív tagjai lehetnek a társadalomnak. A 8-10 fős lakóotthonból meg lehetett találni azt a 3-4 fogyatékos fiataalt, aki például egy építkezési vállalkozó mellett tudott segédmunkásként elhelyezkedni.

Hasonló társadalmi integráció valósult meg akkor is, amikor egy élelmiszer bolt üzemeltetését vette át az alapítvány. 4-5 fogyatékos fiatal számára tudtak munkalehetőséget biztosítani olyan munkakörökben, mint árufeltöltő vagy beszerző. Később pedig kialakult egy házhozzállítási szolgáltatás, ami azt jelentette, hogy a fogyatékos fiatalok segítettek a nehéz szatyrokat hazáig vinni az idős vagy kismama vásárlók számára. Néhány nap alatt elterjedt a hír, hogy az alapítvány fogyatékos fiataljai segítenek a faluban.

Jó gyakorlat – Folyamatos fejlődés, tudatosság

Az alapítvány működtetésében a tudatosság a kezdetekhez képest jelentősen megerősödött. Az első termék egy kézműves gyékényből font kosár volt, amelyhez a szaktudást az egyik szociális segítő hölgy munkatárs biztosította. Később csatlakoztak hazai népművészek, népi iparművészek, akik a társadalmi felelősségvállalás jegyében szívesen adták szakmai tudásukat a projekthez. Így lehetett a mesterséget újragondolni, újraformálni, hozzáigazítani minden apró lépést a fogyatékos személyek képességeihez. Azóta is hasonló lépések előzik meg egy-egy új termék elkészültét, azonban már jóval tudatosabban keresik meg a speciális szakembereket, fejlesztik az új termékeket és szervezik meg az értékesítést. Ennek hátterében komoly gazdasági tudás áll, amelyet – önkéntes szakember segítségének köszönhetően – gyakorlati tanulás útján sajátított el az alapítvány vezetője. Az alapítvány vezetői stratégiákat dolgoznak ki, egy-egy irányt középtávon gondolnak át, igyekeznek évekre előre gondolkodni. Ez a fajta tervezettség is a tudatos működés fontos része.

Jó gyakorlat – Önkéntesek

A szűkös szakember-létszámot azzal tudja ellensúlyozni az alapítvány, hogy jó kapcsolataik révén számos speciális tudással rendelkező szakember, designer, tanácsadó – akiket korábban felkerestek, – felajánlja szaktudását az alapítvány éppen aktuális projektje érdekében. De saját szakembereik közül is sokan többféle tudással rendelkeznek, gyakran végeznek el olyan képzést, amire épp szükség van. Így lett például profi fotós a csapatban. A speciális tudással rendelkező szakembereket – például lámpakészítés esetén világítástechnikai szakembert – ismeretlenül is bátran megkeresik, és természetesen előfordul olyan is, hogy valaki nem vállalja az együttműködést. A tapasztalat azonban az, hogy a legtöbb megkeresésből hosszú távú gyümölcsöző együttműködés alakul.

A foglalkoztatás jó gyakorlatai

Jó gyakorlat – Fejlesztési tematika

A fejlesztési tematika kis lépésekre lebontva tartalmazza a termékek elkészítésének folyamatát. Külső szakemberek közreműködésével megvalósuló termékfejlesztések alkalmával a munkafázisok, munkalépések minden része adaptálva van a fogyatékos fiatalokra. A táblázat elkészítése sok időt és energiát vesz igénybe, de megéri a befektetett energia. Az elkészült anyag rendkívül jól használható a későbbiekben, hiszen jól átláthatóak az egymásra épülő folyamatok. Ezen felül a táblázat nagy előnye az is, hogy láthatóvá válik, melyek a tovább fejlődési lehetőségek, gyakorlással milyen ugrási lehetőségek érhetőek el. Egy-egy munkafolyamat az alapanyag beszerzésétől indul és egészen addig tart, amíg értékesítés során például egy vásáron az egyik fogyatékos fiatal egy logózott papírzacskóba teszi a terméket, odaadja a vevőnek, majd a vevő kifizeti az árát. Ez a momentum a fogyatékos munkatárs számára is nagy hasznossággal bír, ilyenkor láthatják, mi az értelme a munkájuknak. Megtapasztalják, hogy az általuk előállított termék tetszik a vevőknek, és természetesen pénzt is fizetnek érte.

Jó gyakorlat – Saját termékek

A Lámpás '92 Alapítványnál mindig saját termékekben gondolkodtak, ráadásul olyanokban, amelyek nem a szokványos, fogyatékos személyek által készített termékek közé tartoznak. Az volt a cél, hogy a terméket a minősége miatt vásárolják meg, ne a készítőivel szemben táplált érzések miatt. Így a kézművesség, egyediség és a minőség felé mentek el mind a fejlesztésben, mind pedig a kivitelezésben. Fontos volt, hogy minden termék előállítása során adaptálni lehessen a munkafolyamatokat a fogyatékos fiatalok képességeihez. Egy-egy termék első hallásra talán nem is olyan egyértelmű feladatokat rejt magában. Például a nyaklánc készítéséhez a lencse megmunkálása is komoly feladat, de a belekerülő egyedi virágok termesztése, leszedése és préselése is ugyanúgy nélkülözhetetlen a termék elkészítése során. Ennek érdekében több lakóotthon kertjében, sőt a gödi műhely kertjében is termesztik és gondozzák a virágokat. Ez a folyamat egy újabb tanulás, újabb képességek elsajátítását vonja maga után.

Jó gyakorlat – Termékfejlesztés, innováció

Arra igyekeznek megoldást kínálni, hogy rendszeres vásárlóik minden évben találjanak náluk újabb terméket – ugyanazt a dolgot ritkán veszik meg kétszer – a megszokott minőségben elkészítve.

A jelenlegi innováció egy új termékcsalád, egy lámpacsalád lesz, amelyek első tagja egy mécsestartó kézzel megmunkált bőrrel és egyedi kötéllel, majd készül egy klasszikus fatalppal rendelkező állólámpa. A termékcsalád harmadik tagja pedig egy függesztett lámpa lesz.

A termékfejlesztés folyamatosan zajlik az alapítvány életében. Ennek eredményeként egyre több új munkafolyamatot tudnak a fogyatékos munkatársak a foglalkoztatás során elsajátítani. A sok újítás velejárójaként sok új anyaggal is dolgoznak – megismerkedtek a különleges, Magyarországon is elérhető fafajtákkal is. A munkaszervezés során pedig a partneri kapcsolatok is bővülnek.

Jó gyakorlat – Nagy hangsúly az értékesítésen, marketingen

A termékfejlesztéssel szorosan együtt jár az értékesítés is. Amennyiben egy új terméknek nem sikerül megfelelő piacot találni, azonnal leállítják a termelést. Amikor azonban egy több szempontból is jó termék született, akkor az értékesítési hálót dolgozzák ki hozzá, kellő megfontoltsággal és odafigyeléssel.

Az értékesítés terén megkeresik azokat a pontokat, ahol be tudják mutatni és el tudják adni a termékeket. Jellemzően ezek azok a helyszínek, ahol sok ember megfordul. Egy nagyáruházban például kaptak egy kis területet a főfolyosón, ahol egy kézműves standot rendeztek be. Az egyik vásárlójuk révén pedig egy 1500 fős munkahelyi családi napra, kézműves foglalkozás lebonyolítására kaptak meghívást. A Lámpás '92 Alapítvány munkatársai 6-8 fős csapattal – szakemberek és fogyatékos munkatársak részvételével – bemutatták a különböző tevékenységeket, és lehetőség volt néhány kézműves tevékenység kipróbálására is. Később játszóházba, munkahelyi érzékenyítésre is kaptak felkérést. Ezek a különböző megjelenések is azt eredményezik, hogy nő a társadalmi elfogadás, integritás, és az is meghatározó élménnyé válhat, ha valaki a fogyatékos személyektől tanulhatja meg a kötélverést, vagy a gyékényfonást.

A Lámpás '92 Alapítvány érzékenyítő programokat is szokott tartani. Több tapasztalati szakértőjük is van, akik szívesen tartanak előadást akár általános iskolában, középiskolában, egyetemen vagy munkahelyen.

A marketingre is odafigyelnek – amint egy pályázati keret engedi, felkérnek egy-egy közszereplőt a népszerűségük növelése érdekében. Volt már közös kampány Rákóczi Feri műsorvezetővel, a virágékszereket pedig Kecskés Karina színésznő népszerűsítette.

Az utóbbi években a közmédia több alkalommal is készített riportot az alapítvány dolgozóival, ezzel egy újabb felületet biztosítva arra, hogy megmutassák munkásságukat.

Jó gyakorlat – Foglalkoztatás, mint a szabad ötletek platformja

A Lámpás '92 Alapítvány vezetője szerint a civil szféra egyik előnye, hogy igazán szabadon lehet gondolkodni. Szinte bármilyen elképzelés lemodellezhető a foglalkoztatásban. A nyitottságnak, flexibilis gondolkodásmódnak köszönhető az, hogy szélesedik a termékpaletta, a felmerülő igényekre azonnal tudnak reagálni, valamint a növekedés és az egyre bővülő kapcsolati háló is ennek tudható be. Ezt a fajta szemléletmódot az alapítvány korábbi vezetője gondosan átadta a jelenlegi vezetőségnek, és ez a lendület azóta is tart.

TUDÁSÁTADÁS

A Lámpás '92 Alapítvány szívesen fogad érdeklődőket, támogatja az induló szervezeteket. Időpont-egyeztetést követően személyes látogatásra is nyitottak az alapítvány munkatársai.

INTÉZMÉNYI ADATOK

Kuratóriumi elnök:	Varga Zoltán
Székhely:	2114 Valkó, Arany János út 15.
Telefonszám:	+36 70/319 5643
E-mail:	lampasmuhely@gmail.com
Honlap:	https://lampas92.hu/
Foglalkoztatási forma:	fejlesztő foglalkoztatás